

ÖĞRETMENLİK ETİK DAVRANIŞI

"Öğretmenler, dünyanın daha iyi bir yer olmasına katkıda bulunan kişilerdir. Öğretmenler, öğrencilerine, meslektaşlarına, velilere ve topluma karşı davranışlarında etik ilkelere uygun davranarak hem dünyayı daha iyi bir yer hâline getirirler hem de rol modeli olarak bunu sürdürececek insanlar yetiştirirler."

ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ARASINDA ÖZEL BİR İLİŞKİ VARDIR. BU ANLAMDA ÖĞRETMENLER GÖREVLERİNİ YERİNE GETİRİRKEN, TOPLUMUN EN DEĞERLİ VARLIKLARI OLAN ÇOCUKLARIN KENDİLERİNE EMANET EDİLDİĞİNİN BİLİNCİNDE; MESLEĞE OLAN GÜVENİ ARTIRACAK BİR TUTUM İÇİNDE; ÖĞRENCİLERE, VELİLERE, MESLEĞE, MESLEKTAŞLARA VE TOPLUMA KARŞI MESLEK ETİĞİ DEĞER, İLKE VE KURALLARINA UYGUN ŞEKİLDE DAVRANIRLAR.

TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNDE 24.06.2015 TARİHLİ VE 97202150/730.06/6531543 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI GENELGESİ (2015/21) İLE "EĞİTİMCİLER İÇİN MESLEKİ ETİK İLKELER" BELİRLENMİŞTİR. BU GENELGE İLE İLK KEZ ÜLKEMİZDE EĞİTİMCİLER İÇİN ETİK KODLAR KABUL EDİLMİŞTİR. BELİRLENEN MESLEKİ ETİK İLKELER ŞU ŞEKİLDEDİR:

Kötü Muameleden Kaçınma

EĞİTİMCİ: SÖZ, DAVRANIŞ, HAL, HAREKET VE GÖRÜNTÜSÜ İLE ÖĞRENCİLERE İYİ ÖRNEK OLUR, BİLGİ BİRİKİMİYLE ÖĞRENCİLERDE ÖĞRENME İSTEK VE AZMİNİ UYANDIRIR. KÖTÜ ÖRNEK OLUŞTURACAK TUTUM VE DAVRANIŞLARDAN KAÇINIR.

İyi Örnek Olma

EĞİTİMCİ: SÖZ, DAVRANIŞ, HAL, HAREKET VE GÖRÜNTÜSÜ İLE ÖĞRENCİLERE İYİ ÖRNEK OLUR, BİLGİ BİRİKİMİYLE ÖĞRENCİLERDE ÖĞRENME İSTEK VE AZMİNİ UYANDIRIR. KÖTÜ ÖRNEK OLUŞTURACAK TUTUM VE DAVRANIŞLARDAN KAÇINIR.

Anlayış ve Hoşgörülü Olma

EĞİTİMCİ, ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN FARKLILIK GÖSTEREN BÜTÜN ÖĞRENCİLERE DİĞERLERİ GİBİ ANLAYIŞ VE HOŞGÖRÜ İLE YAKLAŞIR.

Kişisel Menfaat Sağlama

EĞİTİMCİ, MESLEKİ NÜFUZUNU KULLANARAK KİŞİSEL MENFAAT SAĞLAMAZ; KURUM KAYNAKLARINI, ARAÇ VE GEREÇLERİNİ KİŞİSEL AMAÇ İÇİN KULLANMAZ.

Bağış ve Yardım Talebinde Bulunma

EĞİTİMCİ, ÖĞRENCİ VE VELİLERDEN BAĞIŞ, YARDIM VEYA BAŞKA BİR İSİM ALTINDA PARA YA DA EŞYA TALEBİNDE BULUNMAZ, BUNLARLA İLGİLİ ZORUNLULUK GETİRMEZ.

Öğrenciye Ait Bilgileri Saklama

EĞİTİMCİ: ÖĞRENCİYLE İLGİLİ EDİNDİĞİ BİLGİLERİN GİZLİLİĞİNE RIAYET EDER, YASAL ZORUNLULUKLAR VE ACIL DURUMLAR DIŞINDA BU GİZLİ BİLGİLERİ KORUR VE KİMSEYLE PAYLAŞMAZ.

Adil ve Eşit Davranma

EĞİTİMCİ: MESLEĞİNİ İCRA EDERKEN ÖNCELİKLE İNSAN HAKLARINA SAYGI DUYARAK; İRK, DİL, DİN, RENK, SİYASİ GÖRÜŞ VE AİLE STATÜSÜ GÖZETMEDEN, ÖĞRENCİLERE ADIL VE EŞİT DAVRANIR.

Menfi Psikolojik Durumları Yansıtma

EĞİTİMCİ: KİŞİSEL, AİLEVİ VE ÇEVRESEL NEDENLERLE ÜZÜNTÜ, SIKINTI, MUTSUZLUK GİBİ KİŞİSEL DURUMLARINI ÖĞRENCİLERE YANSITMAZ VE ONLARI AÇIKLAMAZ.

Mesleki Yeterlilik

EĞİTİMCİ: SAYGIN VE ONURLU BİR MESLEĞİN MENSUBU OLDUĞU BİLİNCİ İLE HAREKET EDER. CÖREVİNİN GEREKTİRDİĞİ BİLGİ, NİTELİK VE YETENEKLERE SAHİP OLABİLMEK İÇİN, HER TÜRLÜ BİLGİYİ, BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK GELİŞMELERİ TAKİP EDEREK GELİŞİMİNİ SÜRDÜRÜR.

Mesai ve Ders Saatlerine Uyma

EĞİTİMCİ, MESAI VE DERS SAATLERİNE TITIZLIKLA UYAR; DERSE GEÇ GİREREK, DERSTEN ERKEN AYRILARAK YA DA GERÇEĞE AYKIRI MAZERETLER ÜRETEREK EĞİTİM SÜRECİNİ KESİNTİYE UĞRATMAZ.

Hediye Alma

EĞİTİMCİ, ÖĞRETMENLER GÜNÜ GİBİ ÖZEL GÜN VE HAFTALARDA VERİLEN, MADDİ DEĞERİ OLMAYAN SEMBOLİK NİTELİKTEKİ HEDİYELER HARİÇ, MESLEKİ KARARINI VE TARAFSİZLİĞİNİ ETKİLEMESİ MÜHTEMEL HERHANGİ BİR HEDİYEYİ KABUL ETMEZ.

Öğretmenlik Mesleğine Yaraşırılık

Mesleğe yaraşırılık (propriety), en genel anlamda bir meslek elemanının icra ettiği mesleğin gereklerine davranış ve konuşmaları ile uygun davranmasıdır. Mesleki yaraşırılık, toplumun o meslekle ilgili olarak kabul edilebilir ve makul bulduğu çeşitli davranış standartlarını kabul etmeyi de gerektirmektedir. İlk bakışta çok genel ve dar kapsamlı yorumlara açık görünse de "mesleğe yaraşır davranışlar" üzerinde genel bir kabul söz konusudur. Öğretmenler toplumunda rol modeli olarak örnek alınan kişiler olmaları nedeniyle, öğrencileri ve toplum tarafından konuşma ve davranışları ile dikkate alınan, saygı duyulan bir kişi olma sorumluluğunu da yüklenmiş olmaktadır. Mesleğe yaraşır davranışlar aşağıdaki hususları dikkate almayı gerektirir:

- Gidilen yerler, yaşanılan ortamlar ve etkileşim kurulan kişilere dikkat etmek
- Davranışlarının başkaları gözünde nasıl yorumlanacağını düşünerek hareket etmek
- Toplumdaki ilişkilerinde nezaket ve saygı ile hareket etmek, küfürlü ve kaba konuşmalardan özenle kaçınmak
- Dürüst, güven telkin eden, ilkeli davranışlar sergilemek, sözüne güvenilir olmak
- Sosyal medya ve diğer iletişim mecralarında tarafsızlıklarını korumak, bir öğretmen olarak toplumun güvenini sarsacak paylaşımlardan kaçınmak
- Toplumsal yaşam ve katılımlarında mesleki kimliklerini korumak, öğretmenlik mesleğinin statü ve saygınlığını düşürecek davranış ve konuşmalardan kaçınmak

ETİK DIŞI DAVRANMA NEDENLERİ

İnsanların etik dışı davranmasında pek çok neden bulunmaktadır. Ruhsal sorunlardan, aç gözlülüğe kadar çok çeşitli nedenler etik dışı davranışlara kaynaklık etmektedir ancak fırsatlar ve kolayca gerekçelendirme, etik dışı davranışları körüklemekte ve artırmaktadır.

Etik Dışı Davranışları Gerekçelendirme Biçimleri

- ❌ - Eğer gerekli ise etikdir
- ❌ - Eğer yasal ve izin verilebilir ise, uygundur
- ❌ - Sonuçta herkesin yararı sağlanacak
- ❌ - Bunu sadece senin için yapıyorum
- ❌ - Sadece ateşe ateşle karşılık veriyorum:
- ❌ - Kimse zarar görmeyecek
- ❌ - Yüce/asil/kutsal amaç için yozlaşma
- ❌ - Herkes aynı şeyi yapıyor
- ❌ - Kişisel olarak benim kazancım yoksa tamam
- ❌ - Hak ettiğimi alamıyorum:
- ❌ - Meslektaşlarının suçlarını gizleme
- ❌ - Benden bulmasını düşüncesi
- ❌ - Hala tarafsız olabiliyim düşüncesi

ETİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETMENLERİN ÇOCUKLARIN ETİK EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ

Okullar sadece etiğin öğrettiği değil, etiğin yaşandığı yerler olmalıdır. Bu anlamda okuldaki tüm öğretmenlerin öğrencilerin etik değerleri kazanmalarında büyük rol ve sorumlulukları bulunmaktadır. Dünyada "karakter eğitimi" başlığı altında öğrencilerin ana sınıfından lise son sınıfa kadar eğitiminde üzerinde durulan temel konular aşağıda ele alınmıştır.

Karakter Eğitiminin Altı Direği

- Güvenilirlik:** Dürüst ol, aldatma, çalma, inanılır ol, söylediğini yap, doğru şeyi yapmaya teşvik et, iyi bir ün kazanmaya çalış, ailene, arkadaşlarına ve ülkeneye sadakat göster.
- Saygı:** Başkalarına saygılı davran, farklılıklara hoşgörü göster, iyi davranışlar sergile, kötü dil kullanma, başkalarının duygularını göz önüne al, hiç kimseyi incitme, vurma ve tehdit etme, öfkene yönet, anlaşmazlıkları barışçı yollarla çöz.
- Adalet:** Kurallara uygun davran, aldığını geri ver ve paylaş, açık fikirli ol, başkalarının ne dediğini dinle, başkalarının aleyhine kendine üstünlük sağlama, başkalarını suçlama.
- Sorumluluk:** Senden bekleneni yap, elinden gelenin en iyisini yapmaya çalış, kendini kontrol et, öz disiplini sağla, eyleme geçmeden önce düşün ve davranışının sonuçlarını göz önüne al, seçimlerinde hesap vermeyi alışkanlık haline getir.
- İlgi ve duyarlılık:** Nazik ol, sevgi dolu ve duyarlı davran, mimmettarlığını ifade et, başkalarını başışla, gerektiğinde başkalarına yardım et.
- Yurttaşlık:** Toplumunu daha iyi bir yere getirmek için üstüne düşeni yap, iş birliği sağla, toplum sorunları ile ilgilen, bilgili ol, iyi bir komşu ol, yasa ve kurallara uy, yetkililere saygı göster, çevreyi koru.

Öğretmenlerin okulda etik eğitimindeki katkısı temel olarak iki boyutta ele alınabilir. Birincisi, öğretmenler öğrencilerine değerleri öğretmek ya da sınavlarda kopya çekilmeyeceği, sınıf arkadaşlarına zarar verilmeyeceği veya başkalarının eşyalarının izinsiz alınmayacağı gibi öğütler vererek uygun ortamlarda etik eğitimini gerçekleştirebilirler. İkinci olarak, sınıf içerisinde etik bir örnek kişi olarak öğretmenler alçakgönüllülük, cesaret, tarafsızlık, empati, açık fikirlilik, adalet ve dürüstlük gibi kişilik özelliklerini gösteren davranışları sergileyerek sınıftaki etik eğitimini daha anlamlı bir biçimde başarabilirler